

## اثرات اندازه و تراکم پیاز مادری بر کمیت و کیفیت بذر پیاز (*Allium cepa* L.)

امین پور، رضا و احمد مرتضوی بک

اعضاء هیات علمی مرکز تحقیقات کشاورزی اصفهان

به منظور بررسی اثرات اندازه پیاز مادری و تراکم بوته بر خصوصیات کمی و کیفی بذر پیاز رقم تگزاس ارلی گرانو ۵۰۲، آزمایش طی دو سال زراعی ۷۸-۱۳۷۷ و ۷۹-۱۳۷۸ در مزرعه تحقیقاتی کبوترآباد اصفهان به صورت طرح اسپلیت فاکتوریل در قالب بلوک‌های کامل تصادفی در سه تکرار انجام گردید. فاصله ردیفه در سه سطح ۵۰، ۶۰ و ۷۰ سانتی‌متر به عنوان فاکتور اصلی و ترکیبهای تیماری شامل سه فاصله پیاز در ردیف ۱۵، ۲۵ و ۳۵ سانتی‌متر و دو اندازه قطر پیاز مادری ۲ تا ۶ و ۶/۵ تا ۹/۵ سانتی‌متر به صورت فاکتوریل، فاکتور فرعی آزمایش را تشکیل دادند.

نتایج آزمایش حاکی از عدم تفاوت معنی‌دار بین فواصل ردیف ۵۰ و ۶۰ سانتی‌متر در عملکرد و اجزاء عملکرد دانه (شامل تعداد چتر در مترمربع، تعداد کپسول بارور در چتر، تعداد دانه در کپسول و وزن هزار دانه) بود اما عملکرد دانه در فاصله ردیف ۷۰ سانتی‌متر نسبت به دو فاصله دیگر کاهش معنی‌داری یافت. مقایسه اجزاء عملکرد تنها کاهش معنی‌دار تعداد چتر در مترمربع را در فاصله ردیف ۷۰ سانتی‌متر نشان داد و در مورد سایر اجزاء عملکرد تفاوت بین فواصل ردیف معنی‌دار نشد. با افزایش فاصله بوته از ۱۵ به ۳۵ سانتی‌متر عملکرد دانه و تعداد چتر در واحد سطح و تعداد دانه در کپسول کاهش یافت اما تعداد کپسول در چتر افزایش نشان داد همچنین وزن هزار دانه در فاصله بوته ۱۵ سانتی‌متر کمتر از دو فاصله بوته دیگر شد و کاهش آن نسبت به فاصله بوته ۲۵ سانتی‌متر معنی‌دار نگردید.

با افزایش قطر پیاز مادری عملکرد دانه و تعداد چتر در واحد سطح به طور معنی‌داری افزایش یافت اما تفاوت سایر اجزاء عملکرد بین دو اندازه پیاز مادری معنی‌دار نشد. از بین اجزاء عملکرد دانه تنها تعداد چتر در واحد سطح توانست حدود ۶۷ درصد از تغییرات عملکرد دانه را در میان تیمارهای آزمایش توجهی نماید. تجزیه واریانس درصد و سرعت جوانه‌زنی آزمایش، حاکی از عدم تفاوت معنی‌دار بین سطوح تیمارهای فاصله ردیف، فاصله بوته روی ردیف و اندازه پیاز مادری بود.